

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و برزنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۰۹ دسمبر ۲۰۲۴

مردم سوریه از چاه «اسد» درنیامده به چاه «جولانی» سقوط کردند!

خوشحالی مردم دمشق پایتخت سوریه

کارل مارکس به یک جمله منسوب به هگل اشاره می‌کند که تا کنون بسیار نقل قول شده است اما از لحاظ تاریخی بسیار آموزنده است:

«هگل در جانی می‌گوید که همه رویدادها و شخصیت‌ها در تاریخ گویی دوبار رخ می‌دهند. وی فراموش می‌کند که اضافه کند: نخست به گونه تراژدی، بار دوم به گونه کمدی.»

بیش از یک دهه است که زندگی روزمره سیاسی مردم سوریه یک کمدی-تراژدی است که همه روزه بازنویسی می‌شود و تاریخ ما نیز چنین است. زمانی که ۱۳ سال بهار سربلند کردند و مردم خاورمیانه با شعارهای سکولار و آزادی‌خواهی به میدان آمدند اما همه حکومت‌ها و نیروهای مرتجع مذهبی و عقب‌مانده با حامیان جهانی خود، به شدت سراسیمه شدند و عزم خود را جزم کردند تا این خیزش عظیم مردمی در نطفه خفه کنند و اجازه ندهند خاورمیانه و یا آفریقا به آزادی و برابری و سعادت و خوشبختی دست پیدا کنند.

انگار نفت معروف به «طلای سیاه» که اصولاً باید باعث رفاه و آسایش ما مردم خاورمیانه می‌شد به طنابی داری شباهت دارد که به گردن ما آویخته‌اند و هر آن احتمال دارد جلاد صندلی زیر پای ما را بکشد.

ما در این بیش از یک دهه شاهد ظهور داعش، جبهه النصره، بوکوحرام و اکنون نیز «هیأت تحریر شام» هستیم که با حمایت حکومت‌های منطقه‌های و جهانی در طول کمتر از دو هفته، امروز یکشنبه هشتم دسمبر به پایتخت سوریه رسیدند و بشار اسد را فراری دادند و محمد الجولانی را جلو صحنه آوردند. حال باید منتظر ماند و دید چه

حکومت‌های جهانی و منطقه‌نی پشت این نیروهای بغایت ارتجاعی‌تر از حکومت بشار اسد هستند. اما تا همین‌جا روشن است که دولت امریکا و ترکیه پشت این جریان ارتجاعی و جهادی خشن هستند.

بنابراین، چرخه‌بی‌پایان رعب و وحشت فاشسیت‌های ملی و مذهبی در خاورمیانه هنوز ادامه دارد!

این خوشحالی مردم سوریه دقیقاً مرا به خوشحالی ۲۲ بهمن-دلو- ۱۳۵۷ در ایران می‌اندازد. در آن روزها، همه خوشحال بودیم و با تمام خشم و قدرت مجسمه‌های شاه را پائین می‌کشیدیم اما همان موقع متوجه نبودیم این خمینی و افکاری که در سر دارد بسیار پلیدتر از افکار دیکتاتوری محمدرضا پهلوی دارد. هیولانی که در ایران از شیشه بیرون پرید الان تکرارش را در سوریه می‌بینیم.

خوشحالی حق طبیعی مردم سوریه است که از ۱۳ سال جنگ و خونریزی و دیکتاتوری حکومت بشار اسد خسته و فرسوده شده بودند اما می‌دانیم که این خوشحالی موقت است و خیلی زود جایش را به درد و غم جانکاهی خواهد داد! دیکتاتوری بشار اسد در سوریه تمام شد اما نیروهائی که جای آن را گرفتند نه تنها هیچ کارنامه‌ خوبی ندارند و وابسته به نیروهای خارجی هستند تنها هنرشان جنگیدن و کشتن و کشته‌شدن و مزدوری است. بنابراین به‌نظر من، می‌توان پیش‌بینی کرد که خوشحالی مردم سوریه از سقوط بشار اسد دیکتاتور بسیار زودگذر است.

مردم سوریه از ۱۳ سال جنگ داخلی خسته و فرسوده شده‌اند و ۹۰ درصد مردم سوریه زیر خط فقر زندگی می‌کنند و بسیاری در اردوگاه‌های آوارگان بلاتکلیف هستند.

تنها کمی پس از آن‌که نیروهای هیأت تحریر شام کنترل حمص، سومین شهر بزرگ سوریه را به دست گرفتند، وارد دمشق، پایتخت شدند. هیأت تحریر شام که هدایت مخالفان مسلح را در حملات ده روز اخیر به‌عهده داشت در تلگرام نوشت که این پایان یک دوره تاریک و شروع یک عصر تازه است.

خبرگزاری رویترز به نقل از مقام‌های سوریه گزارش می‌دهد که بشار اسد، رئیس‌جمهور این کشور، با هواپیما دمشق را ترک کرده است خبر خروج او از دمشق درحالی منتشر شد که هیأت تحریر شام گفت نیروهای شورشی درحال ورود به پایتخت سوریه هستند.

احمد الشراع معروف به ابومحمد جولانی، رهبر هیأت تحریر شام اعلام کرد که نهادهای عمومی کشور تا زمان تحویل رسمی نظام به نیروهای او، تحت نظارت نخست‌وزیر سابق باقی خواهند ماند. او خطاب به «همه نیروهای نظامی در شهر دمشق» گفت: «از نزدیک شدن به نهادهای دولتی که تا زمان تحویل رسمی تحت نظارت نخست‌وزیر سابق خواهند بود خودداری کنید.»

پیش از این محمد جلالی، نخست‌وزیر سوریه در یک سخنرانی تلویزیونی آمادگی خود را برای همکاری با هر رهبری که منتخب مردم باشد، اعلام کرده بود.

حزب‌الله که مورد حمایت جمهوری اسلامی ایران است نیروهایش را از برخی نواحی خارج کرده است.

اولین بیانیه گروه‌های اسلامی سوری پس از ورود آن‌ها به دمشق، پایتخت و فرار بشار اسد، رئیس‌جمهوری، از تلویزیون رسمی سوریه قرائت شد.

در این بیانیه، ۹ نفر با لباس‌های غیرنظامی ظاهر شدند در حالی که یکی از آن‌ها بیانیه را می‌خواند. او گفت «سوریه متعلق به همه سوری‌ها است، از هر قشری که باشند.»

در این بیانیه به «آزادسازی دمشق»، «سرنگونی بشار اسد» و «آزادی تمامی بازداشت‌شدگان» اشاره شده است.

در این بیانیه آمده است که ما در اتمام عملیات فتح دمشق از برادران و شهروندان مجاهد می‌خواهیم تا تمامی دارائی‌های کشور آزاد سوریه را حفظ کنند. زنده باد سوریه آزاد.»

دولت عراق اعلام کرد روز شنبه هفتم دسامبر به بیش از هزار سرباز ارتش سوریه که به این کشور گریخته بودند، پناه داده است. خبرگزاری دولتی عراق به نقل از یک منبع امنیتی که هویتش فاش نشده گزارش داد سربازان سوری از گذرگاه مرزی «القائم» در غرب عراق، درخواست ورود به این کشور را کرده بودند. این منبع افزود: «به سربازان پناه داده شد و مراقبت‌های لازم به آن‌ها پیشنهاد و نیازهایشان برآورده شد.»

نشریه تایمز اسرائیل گزارش داده که نیروهای اسرائیلی قرار است محدودیت‌های شدیدی را برای تعدادی از شهرهای نزدیک مرز سوریه به دنبال سقوط حکومت بشار اسد به دست مخالفان مسلح اعلام کنند.

بر اساس اعلام رادیو ارتش اسرائیل، محدودیت‌ها به این معنی است که مدارس در چهار روستای دروزی نزدیک مرز بسته خواهند شد.

همچنین زمین‌های مجاور مرز به‌عنوان یک منطقه نظامی، بسته اعلام خواهد شد و این معنا خواهد بود که غیرنظامیان نمی‌توانند دیگر به آن برای کشاورزی و مراقبت از مزرعه دسترسی داشته باشند.

بر اساس این گزارش، در اطراف جولان اشغالی نیز ایست و بازرسی‌هایی ایجاد می‌شود که تردد را در این منطقه محدود کند.

شان ساوت، سخنگوی شورای امنیت ملی کاخ سفید، در توییتری در شبکه اجتماعی ایکس نوشته است: «پرزیدنت بایدن و تیم او از نزدیک بر رویدادهای فوق‌العاده در سوریه نظارت دارند و با شرکای خود در منطقه در تماس دائمی هستند.»

پیش‌تر هیلنا هامفری گزارشگر بی‌بی‌سی در واشنگتن به نقل از سه مقام امریکائی گزارش داد که از نگاه واشنگتن باید منتظر سقوط دمشق بود.

دونالد ترامپ رئیس‌جمهور منتخب امریکا که روز ۲۰ جنوری به قدرت می‌رسد هم روز شنبه پیش از سقوط حکومت بشار اسد گفته بود که امریکا نباید وارد درگیری‌های سوریه شود.

ترامپ در شبکه اجتماعی خود نوشت: «اوضاع در سوریه آشفته است اما این کشور دوست ما نیست و ایالات متحده نباید کاری با آن کشور داشته باشد. این جنگ ما نیست. بگذارید روند اتفاقات مسیر خودش را طی کند. درگیر نشوید.»

بیش از ۵ سال پس از فروکش کردن نسبی جنگ داخلی در سوریه، روز ۲۷ نومبر ۷- آنر-قوس- با حمله گروه‌های اسلام‌گرا از ادلب به حلب و تصرف این شهر کلیدی، پیشروی سریع آن‌ها به سایر نقاط سوریه نیز شدت گرفته است. در بخش‌های دیگر سوریه نیز نیروهای مخالف دیگری به درگیری با قوای دولتی یا سایر نیروها مشغولند.

پیشروی سریع و حیرت‌انگیز مخالفان سوری، روز شنبه با خیر رسیدن آنان به حومه دمشق، پایتخت سوریه، همراه شد. این در حالی است که دولت سوریه شایعات مبنی بر فرار بشار اسد، رئیس‌جمهور این کشور، را تکذیب کرده است.

در دمشق، وحشت در میان مردم افزایش یافته است. ساکنان برای تأمین مواد غذایی و مایحتاج ضروری به فروشگاه‌ها هجوم برده‌اند و برخی فروشگاه‌ها، اجناس خود را به چند برابر قیمت عادی به فروش رسانده‌اند. بسیاری از مغازه‌ها نیز تعطیل شده‌اند. برخی از ساکنان به مرز لبنان رفته‌اند تا از کشور خارج شوند.

دیدبان حقوق بشر سوریه از فروپاشی ارزش لیره سوریه و سقوط آن به سطح ۲۷ هزار لیر مقابل هر یک دلار امریکا خبر داد.

همزمان با تحولات جاری و سریع در جغرافیای سوریه، دفتر ریاست‌جمهوری این کشور با تکذیب و محکوم کردن اخبار مربوط به فرار بشار اسد اعلام کرد که وی به وظایف رسمی و قانونی خود در دمشق، پایتخت، ادامه می‌دهد.

پیش‌تر گزارش‌هایی منتشر شد که حکایت از پناهنده شدن اسامه اسد، همسر بشار اسد، و سه فرزندشان به روسیه، و گریختن دو برادر اسد به امارات عربی متحده حکایت داشت.

بنا به اعلام دولت عراق، ۲ هزار نیروی نظامی ارتش سوریه با تجهیزات نظامی خود به اراضی عراقی فرار کرده‌اند. متحدان اصلی اسد، از جمله روسیه، ایران و حزب‌الله لبنان، در موقعیت دشواری قرار دارند. روسیه به دلیل درگیری در جنگ اوکراین نقش کمتری در سوریه ایفاء می‌کند. حزب‌الله لبنان نیز به دلیل درگیری‌های طولانی‌مدت با اسرائیل، توان اعزام نیروهای گسترده به سوریه را ندارد. جمهوری اسلامی ایران نیز با حملات هوایی مکرر اسرائیل علیه نیروهای نیابتی خود در منطقه مواجه است.

اکنون روسیه، ایران و حزب‌الله لبنان هم به‌عنوان حامیان اصلی رژیم بشار اسد در وضعیت مخاطره‌آمیز قرار گرفته‌اند. نشریه نیویورک تایمز به نقل از منابع آگاه از جمله دو تن از اعضای سپاه پاسداران نوشت که مقامات نظامی و سیاسی جمهوری اسلامی ایران به‌همراه خانواده‌هایشان در حال ترک دمشق هستند و همین نشان می‌دهد که جمهوری اسلامی دیگر امیدی به آینده حکومت بشار اسد در مقابل پیشروی گروه‌های اسلامی مسلح ندارد. روسیه و امریکا نیز از شهروندان‌شان خواسته‌اند که به سرعت خاک سوریه را ترک کنند.

در همین حال، به منظور بررسی اوضاع و تحولات اخیر در سوریه، جلسه سه‌جانبه «روند آستانه» روز شنبه با حضور عباس عراقچی، سرگئی لاوروف و هاگان فیدان، وزیر امور خارجه ایران، روسیه و ترکیه در شهر دوحه قطر آغاز شد.

پیش از این، عراقچی اعلام کرده بود که جلسه دیگری نیز با محوریت روند آستانه و با حضور تعدادی از وزرای امور خارجه کشورهای منطقه برای شنبه شب برنامه‌ریزی شده است که به احتمال زیاد نهایی خواهد شد.

گیر پدرس، نماینده ویژه سازمان ملل در امور سوریه، اعلام کرد که نیاز به یک گذار سیاسی منظم در سوریه اکنون بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. این اظهارات روز شنبه طی یک جلسه خبری در دوحه، پایتخت قطر، مطرح شد.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور منتخب امریکا، روز شنبه ۷ دسمبر، اعلام کرد که ایالات متحده نباید درگیر جنگ داخلی سوریه شود، جایی که نیروهای شورشی در حال پیشروی علیه دولت بشار اسد هستند.

ترامپ در پیامی در شبکه اجتماعی خود، «تروث سوشال» (Truth Social)، نوشت: «سوریه آشوب‌زده است، اما دوست ما نیست و ایالات متحده نباید هیچ ارتباطی با آن داشته باشد. این جنگ ما نیست. بگذارید خودشان آن را حل کنند. دخالت نکنید!»

طبق گزارش آناتولی، «رجب طیب اردوغان» رئیس جمهور ترکیه، روز جمعه ۶ دسمبر، در حمایت علنی از مخالفان سوری گفت: «ادلب، حما، حمص و هدف البته دمشق است. پیشروی مخالفان همچنان ادامه دارد. امیدواریم این حرکت در سوریه بدون حادثه و به سلامت ادامه یابد.»

اردوغان، گفت: ما به بشار اسد فراخوان داده بودیم که «بیائید آینده سوریه را با هم تعیین کنیم» متأسفانه در این مورد پاسخ مثبتی دریافت نکردیم.

به این ترتیب، عملیات نظامی مخالفان بشار اسد علیه مواضع ارتش سوریه، توافق آتش‌بس منعقد شده در سال ۲۰۲۰ را نقض کرد زیرا این منطقه، مشمول توافق‌نامه «کاهش تنش» است که با تضمین ترکیه در آستانه امضا شد و شامل مناطقی در ادلب، حومه حلب و بخش‌هایی از حماه و لاذقیه نیز می‌شود.

براساس توافق سال ۲۰۱۷ میلادی میان ایران، روسیه و ترکیه به عنوان کشورهای ضامن صلح آستانه، چهار منطقه امن در سوریه (کاهش تنش) ایجاد شد.

سه منطقه در سال ۲۰۱۸ میلادی به کنترل ارتش سوریه درآمد اما منطقه چهارم که استان ادلب در شمال غربی سوریه، بخش‌هایی از استان‌های لاذقیه، حماه و حلب را در بر می‌گیرد، هنوز در دست گروه‌های مخالف دولت اسد قرار دارد.

اواخر تابستان سال ۲۰۱۸ میلادی، سران مسکو و استانبول در سوچی روسیه به توافقی دست یافتند که طی آن ترکیه وعده داد، بدون خون ریزی، گروه‌های مسلح مستقر در این منطقه را خارج یا خلع سلاح کند، اتفاقی که از دید ناظران، تا امروز رخ نداده است.

جمهوری اسلامی ایران، روز جمعه ششم دسمبر، تخلیه فرماندهان و نیروهای نظامی خود از سوریه را آغاز کرد. مقام‌های منطقه‌ای و سه مقام ایرانی به نیویورک‌تایمز گفتند، این اقدام نشان‌دهنده ناتوانی ایران در کمک به حفظ قدرت بشار اسد در مواجهه با حمله مجدد شورشیان است.

به گفته این مقامات، در میان افرادی که به عراق و لبنان همسایه منتقل شده‌اند، فرماندهان ارشد نیروی قدس، شاخه خارجی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیز حضور دارند.

این اقدام نقطه عطفی چشمگیر برای اسد، که دولت او در طول جنگ داخلی ۱۳ ساله سوریه از حمایت جمهوری اسلامی ایران برخوردار بوده است، و همچنین برای جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌آید. جمهوری اسلامی ایران، از سوریه از جمله به‌عنوان مسیر کلیدی برای تأمین تسلیحات حزب‌الله در لبنان استفاده می‌کرد.

اکنون دستور تخلیه در سفارت جمهوری اسلامی ایران در دمشق و پایگاه‌های سپاه پاسداران صادر شده است. به گفته مقامات ایرانی و منطقه‌ای، دست‌کم بخشی از کارکنان سفارت از سوریه خارج شده‌اند.

برخی از افراد با پرواز به تهران، منتقل می‌شوند و برخی دیگر از طریق مسیرهای زمینی به لبنان، عراق و بندر لاذقیه سوریه عزیمت می‌کنند.

مهدی رحمتی، تحلیل‌گر برجسته ایرانی که به مقامات جمهوری اسلامی در زمینه ستراتیژی منطقه‌ای مشاوره می‌دهد، در یک مصاحبه تلفونی گفت: «ایران تخلیه نیروها و پرسنل نظامی خود را آغاز کرده است زیرا نمی‌توانیم به‌عنوان یک نیروی مشاور و پشتیبان عمل کنیم، اگر ارتش سوریه خود نخواهد بجنگد.»

او اضافه کرد: «واقعیت این است که ایران متوجه شده که در حال حاضر نمی‌تواند وضعیت سوریه را با هیچ عملیات نظامی مدیریت کند و این گزینه دیگر مطرح نیست.»

ایران در کنار روسیه قدرتمندترین حامی حکومت سوریه بوده و مشاوران و فرماندهان خود را به پایگاه‌ها و خطوط مقدم فرستاده و از شبه‌نظامیان حمایت کرده است.

جمهوری اسلامی ایران، همچنین ده‌ها هزار نیروی داوطلب، از جمله ایرانی‌ها، افغان‌ها و شیعیان پاکستانی، را برای دفاع از حکومت سوریه و بازپس‌گیری مناطق تحت کنترل مخالفان حکومت اسد در اوج جنگ داخلی سوریه اعزام کرده بود. به گفته مقامات ایرانی، برخی از نیروهای جمهوری اسلامی ایران، از جمله تیپ فاطمیون افغان، در پایگاه‌های نظامی تحت کنترل ایران در سوریه باقی مانده بودند. روز جمعه، این نیروها نیز به دمشق و لاذقیه، که پایگاهی مستحکم برای دولت اسد است، منتقل شدند.

احمد نادری، یکی از نمایندگان مجلس ایران، روز جمعه در یک پست در شبکه‌های اجتماعی نوشت: «سوریه در آستانه فروپاشی قرار دارد و ما به آرامی نظارمگر هستیم.» او افزود که اگر دمشق سقوط کند، ایران نیز نفوذ خود را در عراق و لبنان از دست خواهد داد و گفت: «من دلیل این بی‌عملی را نمی‌فهمم، اما هر چه که باشد، برای کشور ما خوب نیست.»

عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، این هفته به دمشق سفر کرده و با اسد دیدار کرده و حمایت کامل ایران را اعلام کرده بود.

وضعیت داخلی ایران، اعم از اقتصادی و اجتماعی و همچنین مسأله جانشینی ولی فقیه، آیت‌الله علی خامنه‌ای، موجب تضعیف حاکمیت شده که شکست‌های نظامی اخیر حماس و حزب‌الله لبنان آن را برجسته کرده است. «محور مقاومت» جمهوری اسلامی ایران، اینک باید عمدتاً با شبه‌نظامیان شیعه عراق و حوثی‌های یمن با اسرائیل و امریکا مقابله کند. جمهوری اسلامی در نبردهای حلب یکی از مشاوران ارشد خود، سرلشکر کیومرث پورهاشمی را از دست داد. پاسداران که قادر به جلوگیری از سقوط حلب نبودند، اکنون با سازماندهی مجدد نیروهای سوری که در روزهای اول جنگ متلاشی شده بودند، در حماه متمرکز شده‌اند و شبه‌نظامیان شیعه عراقی و حتی شبه‌نظامیان طرفدار جمهوری اسلامی که به دلیل خشونت و بی‌رحمی‌شان مورد نفرت هستند، به آن‌ها پیوسته‌اند. موقعیتی ضعیف برای جمهوری اسلامی ایران که می‌تواند شکستی مضاعف را بر آن تحمیل کند.

علاوه بر این، وزیر خارجه جمهوری اسلامی، در آستانه سقوط بشار اسد را شنید و دچار شوک شدید شد.

عباس عراقچی و دیپلماسی بخور و بخور رستوران - دمشق

این روزها عباس عراقچی، وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران، به ظاهر پرتحرک شده بود و از این پایتخت عربی به آن پایتخت ترکیه و غیره می‌رود اما جز بیان حرف‌های کلی و بیان چند شعار تکراری علیه امریکا و اسرائیل کاری از پیش نبرد و حداکثر کاری که در سفرش به مصر و سوریه کرد خوردن غذا در رستوران‌های قاهره و دمشق بود. در

واقع شام آخر برای او و حکومتش در سوریه. اما جمهوری اسلامی ایران، حکومتی نیست که از این تجارب تاریخی درس عبرت بگیرد و اکنون ماتم گرفته است که بعد از بشار اسد، نوبت کدام نیروی نبایستی و یا خودش است! رهبر گروه هیأت تحریر الشام، شاخه سابق القاعده در سوریه، هدف خود را سرنگونی بشار اسد تعیین کرده بود که از سال ۲۰۰۰ قدرت را در سوریه در دست داشت. روز یکشنبه، شورشیان وارد پایتخت شدند و شهر «دمشق را آزاد» اعلام کردند.

جولانی که قدی بلند، اندامی درشت و ریش سیاه دارد، عمادۀ جهادی را که در آغاز جنگ داخلی سوریه در سال ۲۰۱۱ به سر می‌کرد، به‌تدریج کنار گذاشت و لباس نظامی و گاهی حتی لباس غیرنظامی به تن کرد. از زمان جدائی از القاعده در سال ۲۰۱۶، این گروه تلاش کرده است تصویر گذشته را پاک و چهره معتدل‌تری از خود ارائه کند. اما تحلیل‌گران و مقامات غربی چندان به این تغییر رویکرد باور نداشته و هیأت تحریر الشام را همچنان در زمره گروه‌های تروریستی طبقه‌بندی می‌کنند.

جولانی، با نام اصلی احمد حسین، متولد ۱۹۸۲ است که در محله مرفه «المزه» در دمشق در خانواده‌ای ثروتمند بزرگ شد و تحصیل در رشته پزشکی را آغاز کرد.

به دنبال حمله شورشیان که در ۲۷ نومبر آغاز شد، جولانی، امضاء با نام واقعی خود را آغاز کرد. او در مصاحبه‌ای در سال ۲۰۲۱ با شبکه آمریکائی PBS گفته بود که الجولانی، نام جهادی او، اشاره‌ای است به ریشه‌های خانوادگی او در بلندی‌های جولان سوریه.

به گفته وی، پدر بزرگش در سال ۱۹۶۷ و به دنبال تصرف بخش بزرگی از این فلات سوریه توسط اسرائیل، از جولان آواره شد.

به نوشته وب سایت میدل ایست آی، پس از حملات ۱۱ سپتمبر بود که «نخستین نشانه‌های جهادگرایی در زندگی جولانی ظاهر شد و او شروع به شرکت در موعظه‌ها و میزهای گرد مخفیانه در حومه شهر دمشق کرد.»

پس از حمله آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳، وی برای جنگ به این کشور همسایه سوریه رفت و در آنجا به گروه القاعده در عراق به رهبری ابومصعب الزرقاوی پیوست. بعدها به مدت پنج سال زندانی شد.

پس از شروع شورش علیه اسد در سال ۲۰۱۱، او به کشور خود بازگشت و جبهه النصره را تأسیس کرد که در ادامه به هیأت تحریر الشام تبدیل شد.

او در سال ۲۰۱۳ از بیعت با ابوبکر البغدادی، رهبر آینده داعش امتناع کرد و رهبر القاعده، ایمن الظواهری را ترجیح داد.

ابو محمد الجولانی به گفته حامیانش واقع بین و به گفته مخالفانش فرصت طلب توصیف شده است. او در سال ۲۰۱۵ ادعا کرد که خلاف داعش قصد حمله به اهداف غرب را ندارد. زمانی که از القاعده جدا شد، گفت که این کار را برای «از بین بردن بهانه‌های ارائه شده توسط جامعه بین‌المللی» برای حمله به سازمانش انجام داده است.

پس از آغاز حمله اخیر، جولانی تلاش کرد به ساکنان حلب، شهری که جمعیت بزرگ مسیحی دارد، اطمینان دهد و از جنگجویان خود خواست تا «امنیت در مناطق آزاد شده» را حفظ کنند.

آرون لوند، پژوهشگر خاورمیانه معتقد است: «همه چیز به سیاست خوب بستگی دارد. هر چه ترس مردم سوریه و جامعه بین‌المللی کمتر باشد، جولانی بیش‌تر به‌عنوان یک بازیگر مسئول ظاهر می‌شود تا یک افراطی جهادی سمی، و کار او آسان‌تر خواهد شد.»

او تأکید کرد: «آیا این کاملاً صادقانه است؟ قطعاً نه. این مرد از یک سنت بنیادگرای مذهبی بسیار تندرو می‌آید. اما کاری که او انجام می‌دهد کار هوشمندانه‌ای برای گرفتن و انجام دادن در این زمان است.»

در شرایط تضعیف دو متحد اصلی رژیم بشار اسد، شورشیان هیأت تحریر الشام (HTC) در ارتباط با گروه‌های جهادگرا و ارتش ملی سوریه (ANS) که تحت حمایت ترکیه هستند، از پایگاه خود در ادلب دست به یک عملیات گسترده به سمت حلب زدند. حلب که دومین شهر سوریه است، در سال ۲۰۱۱ مرکز شورش علیه بشار اسد بود. این شهر که تقریباً چهار سال (۲۰۱۶-۲۰۱۲) در برابر حملات نیروهای دولتی و بمباران هوایی بی‌امان روسیه مقاومت کرد، در عرض سه روز در دست مخالفان افتاد.

سوریه امروز یکشنبه ۱۸ آذر - قوس - ۸-۱۴۰۳ دسمبر ۲۰۲۴، شاهد سقوط رسمی رژیم بشار اسد رئیس‌جمهوری این کشور بود.

در شمال شرق سوریه، کردها مجبور شدند تل رفعت را زیر فشارهای ارتش ملی سوریه (ANS) که سازمان اطلاعات ملی ترکیه (MIT) آن را سازماندهی و به آن کمک می‌کند، تسلیم کنند، هرچند انقره چنین ارتباطی را رد می‌کند. این شهر پناهگاه کردهائی بود که از پاکسازی ملی ارتش ملی سوریه (ANS) در جریان تصرف عفرین در مارچ ۲۰۱۸ فرار کرده بودند. نگرانی از سرنوشت کردهای پناه گرفته در این شهر و دلواپسی در مورد کردهای ساکن در شیخ مسعود، محلهٔ کردنشین حلب و روستاهای اطراف این شهر، نیروهای دموکراتیک سوریه (SDF) را بر آن داشت که تخلیه غیرنظامیان کرد، حدود دویست هزار نفر، را سازماندهی کند. مظلوم عبدی، رهبر نیروهای دموکراتیک سوریه (SDF) اعلام کرد: «ما به‌طور فعال با همه طرف‌های مربوطه در سوریه هماهنگ هستیم. تا امنیت مردم خود را تأمین کنیم و انتقال امن آن‌ها از منطقه تل رفعت به مناطق مطمئن تر شمال کشور را تسهیل نمائیم. در حال حاضر، به‌منظر نمی‌رسد کردهای ساکن در شیخ مسعود، محلهٔ کردنشین حلب و روستاهای اطراف پس از توافق بین نیروهای دموکراتیک سوریه (SDF) و هیأت تحریر الشام (HTC) در خطر باشند. در عوض، کردها از این بیم دارند که ترکیه قصد گسترش منطقهٔ تحت کنترل خود به سمت شرق تا منبج را داشته باشد و در نتیجه بخشی از روژاوا را به قلمرو خود اضافه کند.

نباید فراموش کنیم که احتمال دارد بازیگر برندهٔ این تحولات، باز هم داعش باشد. این سازمان به دور از ناپدید شدن، در سوریه و عراق به فعالیت خشن خود ادامه می‌دهد. داعش هرگز از ایجاد مجدد خلافت در شام دست برنداشته است. این سازمان که از قبل در صحرای بادیه و نزدیک دیرالزور عملیاتی شده بود، به دنبال فرصت برای بازسازی خود خواهد بود. به خصوص حدود ۱۱ هزار و ۵۰۰ مرد و ۱۴ هزار و ۵۰۰ زن و ۳۰۰۰۰ کودک داعشی در ۲۷ اردوگاه روژاوا نگهداری می‌شوند و آزادی احتمالی آن‌ها، می‌تواند تحول کمی و کیفی در سازمان‌دهی نیروهای داعش به وجود آورد.

در همین حال ارتش ملی سوریه (ANS) به نیروهای دموکراتیک سوریه (SDF) در شمال حمله کرد و شهر کردنشین تل رفعت را تصرف نمود. امری که موجب رضایت خاطر رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه شد که امیدوار است کردهای روژاوا را حداقل ۳۰ کیلومتر دورتر از مرز سوریه با کشور خود عقب براند.

بسیار مهم که تحولات پس از سقوط حکومت سوریه و تلاش بعدی بازیگران دخیل در ۱۳ سال جنگ داخلی سوریه، چه خواهد بود؟ تاکنون در میان همه بازیگران منطقه ئی و جهانی در جنگ داخلی سوریه، حکومت‌های روسیه، ایران و ترکیه، نقش اساسی داشتند. ترکیه عضو ناتو یک روز پس از آتش‌بس با حزب‌الله در لبنان، جبهه جدیدی را نه تنها علیه حکومت بشار اسد، بلکه اکنون یک جبهه اعلام نشده علیه جمهوری اسلامی ایران و روسیه گشوده است.

دولت ترکیه با حضور نظامی در خاک سوریه و در مخالفت با روسیه و ایران، برای ایالات متحده بسیار مهم بود. به همین دلیل، دولت اردوغان امیدوار است تا دونالد ترامپ، رئیس جمهور آینده ایالات متحده در همکاری با ترکیه بتواند خودگردانی کردهای روژآوا را بهطور کامل به شکست بکشانند. در عین حال روشن است که مردم روژآوا و حامیان منطقه‌ای و جهانی آن اجازه نخواهند داد ترکیه و نیروهای تروریستی مورد حمایتش، این روزنه امید آزادی و برابری در خاورمیانه سیاه را نابود کند!

با انتخاب جدید ترامپ، تمامی سازمان‌ها و حکومت‌های فاشیستی به شدت فعال شده‌اند. در میان نیروهائی هم وجود دارند که شاید فاشیست نباشند اما اکنون آلت دست ترمپسم شده‌اند و یا به ترمپسم توهم دارند.

در هر صورت فشار اسد رفت طبیعتاً باید خوشحال بود. اما نیروئی که اکنون جای آن را گرفته اگر خطرناکتر از حکومت دیکتاتوری اسد نباشد دست‌کمی از آن ندارد و به همین دلیل، این خنده زودگذر و احساسی، سریعاً از لب‌هایمان رخت برمی‌بندد. بنابراین، هر انسان و نیروی آگاه، از همین الان به این فکر می‌افتد که با هیولاهائی مانند هیأت تحریر شام و حامیان اطوکشیده و کراوات‌زن آن چه باید کرد؟ تاریخ نشان داده است که این چه باید کرد در دست جنبش‌های اجتماعی و در رأس همه جنبش کارگری کمونیستی و متحدان این جنبش است که بتوانند آلترناتیو خود را در مقابل جوامع بشری قرار دهند و به دوران کنونی کابوس بشر از پشت کابوس پایان دهند و جهانی عاری از ستم و تبعیض، جنگ و تروریسم، استعمار و استثمار بسازند! جهانی که خنده و بازی و جست و خیز کودکان آن را پر کند نه گریه کودکان و شیون مادران و انسان‌های دردمند و در عین حال درمانده!

یکشنبه هجدهم آذر-قوس- ۱۴۰۳- هشتم دسمبر ۲۰۲۴